

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Obvodní soud pro Prahu 2 rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Velemanem v právní věci žalobce **J. K.**, narozeného XXXXX, bytem XXXXX, zastoupeného Mgr. Martinem Sadílkem, advokátem v Praze 1, Štěpánské 39, proti žalované **České republice – Ministerstvu spravedlnosti**, se sídlem v Praze 2, Vyšehradské 16, jednajícím Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových, o náhradu škody a zadostiučinění za nemajetkovou újmu ve výši 8.690.912,- Kč s příslušenstvím, t a k t o :

- I** Žalovaná je povinna zaplatit žalobci 56.080,- Kč spolu s úroky z prodlení z této částky za dobu od 3. 5. 2013 do zaplacení, dále s úroky z prodlení z částky 224.040,- Kč za dobu od 3. 5. 2013 do zaplacení a z částky 343.920,- Kč za dobu od 3. 5. 2013 do zaplacení, vše v zákonné výši 7,05 % ročně, do patnácti dnů od právní moci rozsudku.
- II** Řízení se v části požadující zaplacení částky 577.690,- Kč zastavuje.
- III** Žaloba se v části požadující zaplacení částky 8.057.142,- Kč s úroky z prodlení a dále s úroky z prodlení z částek 400.000,- Kč a 224.040,- Kč za den 2. 5. 2013 a z částky 9.730,- Kč za dobu od 2. 5. 2013 do zaplacení zamítá.
- IV** Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Žalobce se v řízení domáhal po žalované náhrady škody a zadostiučinění za nemajetkovou újmu, které mu vznikly nezákonným rozhodnutím, zahájením trestního stíhání. Žalobce byl dne 10. 8. 2006 obviněn ze spáchání trestného činu podvodu podle § 250a odst. 1, odst. 5 trestního zákona spáchaného ve spolupachatelství podle § 9 odst. 2 trestního zákona. Rozsudkem Městského soudu v Praze č. j. 3T 2/2008 ze dne 3. 4. 2012, který nabyl právní moci dne 10. 5. 2012, byl žalobce podle § 226 písm. b) trestního řádu zproštěn obžaloby. Za obhajobu v celém trestním řízení zaplatil advokátovi odměnu ve výši 402.844,- Kč. Kromě této škody žalobci rovněž ušel zisk ve výši 1.288.068,- Kč, kterážto částka odpovídá rozdílu mezi ušlým výdělkem a příjmem inkasovaným jako podpora v nezaměstnanosti. V souvislosti s trestním řízením byl žalobce odvolán z funkce XXXXX. Po odvolání z funkce a odchodu z ČSSZ byl žalobce od XXXXX. Obával se, že mu hrozí trest odnětí svobody dvanáct, později deset let. Jako přiměřené zadostiučinění za nemajetkovou újmu požadoval částku 7 milionů korun.

V průběhu řízení vzal žalobce částečně zpět žalobu o částku 577.690,- Kč, neboť v tomto rozsahu byl žalovanou uspokojen.

Žalovaná ke své obraně uvedla, že žalobce dne 1. 11. 2012 uplatnil nárok na poskytnutí odškodnění, kterému bylo částečně vyhověno co do zadostiučinění za nemajetkovou újmu ve výši 77.000,- Kč za nepřiměřenou délku řízení a 160.000,- Kč za nezákonné trestní stíhání. Na nákladech obhajoby žalovaná poskytla 330.960,- Kč. Dne 11. 7. 2013 žalovaná obdržela doplnění návrhu a na základě něj dále uhradila žalobci škodu ve výši 9.730,- Kč. Co se týče náhrady ušlého zisku, žalovaná uvedla, že dne 31. 5. 2010 byl žalobce odvolán z funkce ředitele Odboru evropské koordinace a mezinárodních styků u České správy sociálního zabezpečení s tím, že jeho pracovní poměr nekončí a další pracovní zařazení bude projednáno s ředitelkou personálního odboru. XXXXX. Žalobci bylo předtím nabídnuto pracovní zařazení XXXXX a žalobce tuto nabídnutou pozici odmítl. V důsledku trestního řízení tedy žalobce nepřišel o zaměstnání, neboť se sám rozhodl nepřijmout jemu nabízené pracovní zařazení a ani ze samotné listiny o odvolání z funkce neplyne, že by se tak stalo z důvodu vedeného trestního řízení. Délku řízení žalovaná shledala nepřiměřenou a poskytla zadostiučinění ve výši 77.000,- Kč. Za nezákonné trestní stíhání poskytla žalovaná žalobci zadostiučinění ve výši 160.000,- Kč.

Mezi účastníky nebylo sporu o průběhu trestního řízení, o rozhodnutích v něm vydaných a úkonech právní služby učiněných obhájcem obžalovaného (nynějšího žalobce), a proto soud při zjišťování skutkového stavu z těchto nesporných skutečností dále vycházel.

Účastnickým výsledkem žalobce soud zjistil, že před zahájením trestního stíhání vedl žalobce XXXXX. Žalobce úkorně pociťoval, že trestní řízení nebylo vedeno podle jeho představ, nebyli zváni jím navrhovaní svědci, že se policejní orgány nezabývaly skartací spisem, která byla provedena dva měsíce po zahájení trestního stíhání. Od počátku věřil tomu, že když věc vysvětlí a vysvětlí nesrovnalosti, bude trestní stíhání zrušeno. Žalobce nabyl dojmu, že zásada presumpce neviny v praxi nefunguje, XXXXX. Žalobce byl do té doby úspěšný v práci, o čemž svědčí dopis ministra Škromacha, který jej jmenoval koordinátorem přípravy přijetí eura za celý rezort. XXXXX. Žalobce těžce nesl skutečnost, že po ztrátě zaměstnání musel chodit na pracovní úřad a nahlásit se na poště,

nemohl si plánovat osobní život XXXXX. V době trestního stíhání se zhoršil také jeho zdravotní stav. Dříve XXXXX. Nabyt dojmu, že trestní stíhání proti němu je vedeno účelově. Od té doby také XXXXX. Pociťoval nespravedlnost z práce státních zástupců, stejně jako pociťuje nedostatek vhodného zaměstnání. XXXXX. Dopady trestního stíhání postihly zároveň celou rodinu. Během trestního stíhání XXXXX. V průběhu trestního stíhání byl šetřen specialistou na finanční kriminalitu ohledně jeho majetkových poměrů, což bylo někdy v roce 2007, kdy se podle vyšetřovatele měly na jeho účtech objevit vysoké částky v eurech a librách. Tomuto obvinění se bránil, ale situace se vytratila do ztracena, což žalobce považuje za důležitou okolnost provázející jeho trestní stíhání. Co se týče nepřijetí funkce XXXXX, tak tuto funkci žalobce nepřijal proto, že se subjektivně obával neúspěchu v této práci, neboť jí ani neuměl. Nabídku chápal jako formální záležitost. Žalobce se domníval, že pokud by nabídku přijal, mohl by přivodit škodu nejen sobě, ale i úřadu. Při hledání nového zaměstnání nebyl žalobce úspěšný ani u úřadu práce. Žalobce v té době musel vykonávat i veřejnou službu, konkrétně se jednalo o činnost v nadaci pro zdravotně postižené lidi. Na počátku trestního stíhání musel také odevzdat pas, což jej omezovalo v jeho pracovní činnosti.

Výslechem svědkyně M. K., XXXXX žalobce, soud zjistil, že žalobce s XXXXX věc probíral, o předmětu řízení ví z rozhovorů s XXXXX. Svědkyně pociťovala trestní stíhání jako šikanu XXXXX po dobu 15 let. XXXXX. Narážky na trestní stíhání žalobce slyšali kupříkladu i v XXXXX. Dodnes nerozumí tomu, v čem spočívalo XXXXX obvinění. XXXXX Stejně tak pociťoval úkorně nutnost docházet dvakrát týdně na poštu, aby se hlásil jako uchazeč o zaměstnání. XXXXX. Svědkyně s XXXXX silně vnímala začátek trestního stíhání v roce 1998, když věc skončila, měla za to, že již je všechno v pořádku. S o to větší intenzitou poté vnímali obnovení trestního stíhání v roce 2006.

Výslechem svědka M. K., XXXXX žalobce, soud zjistil, že o předmětu řízení ví, má informace z rozhovorů s XXXXX. V průběhu trestního stíhání XXXXX.

Výslechem svědka J. K., XXXXX žalobce, soud zjistil, že svědek má informace o předmětu tohoto řízení z rozhovorů s XXXXX, který jej požádal o svědectví o dopadu jeho trestního stíhání na jeho osobu. XXXXX.

Výslechem svědka P. K. soud zjistil, že je právníkem v investiční společnosti, se žalobcem se zná asi XXXXX. Seznámili se se žalobcem někdy v letech XXXXX. O tom, že byl žalobce trestně stíhán a nakonec obžaloby zproštěn, ví z XXXXX a z líčení samotného žalobce. Když se se žalobcem seznámili, tak už trestní stíhání bylo zahájeno, ale ještě nebyla podána obžaloba. XXXXX, žalobce měl pocit, že by trestní stíhání mělo být zastaveno, neboť už jednou zastaveno bylo a nebyly sděleny žádné nové skutečnosti, ze kterých by vyplývalo, že má být obnoveno. Od této věci se svědek bavil se žalobcem a bavil se i o práci a o tom, co bude dál. Psychický stav žalobce XXXXX. Nejhorší situace byla kolem roku 2010, XXXXX, v době, kdy byla podána obžaloba. XXXXX. Svědek sám poskytl určitou pomoc při hledání zaměstnání žalobci. XXXXX.

Výslechem svědka P. M. soud zjistil, že o předmětu řízení ví od samotného žalobce, který se s ním o těchto věcech baví. XXXXX. V době, kdy žalobce pracoval na ministerstvu financí, tak svědkovi pomáhal s informacemi, jak zařídit například různé doklady k podnikání a podobně. V době, kdy přišlo jeho další trestní stíhání, tak si říkali, jak je to vůbec možné, XXXXX. Svědek vnímal, že žalobce pociťoval špatně, že vyšetřovatelé, ale i XXXXX si vybírali věci jen účelově a v jeho neprospěch. XXXXX

Svědék vnímal, že žalobce zanevřel na situaci ve státní správě, pociťoval příkoří ze strany lidí ze státní správy, se kterými dřív pracoval a zejména od těch lidí, kteří jeho případ vyšetřovali.

Výslechem svědka Z. J. soud zjistil, že svědek zná žalobce z doby, kdy působil na XXXXX, kde svědek pracuje dodnes. O předmětu řízení ví z doslechu. O vyšetřování žalobce ví XXXXX, ví rovněž o tom, že byl odvolán z funkce XXXXX, následně se ale ukázalo, že nic nezavinil. O předmětu řízení ví tolik, že žalobce se domáhá náhrady škody proto, že v důsledku jeho stíhání nemohl najít zaměstnání. Se žalobcem se seznámil v době, kdy na úřadu působil jako XXXXX. Žalobce působil jako XXXXX a v té době také společně řešili projekty a vytvářeli společně podklady pro projekty. V roce XXXXX se svědek dozvěděl, že byl žalobce ze dne na den odvolán, ale příčiny mu známy nebyly. Následně jej žalobce kontaktoval a sdělil mu, že mu bylo nabídnuto místo do oddělení XXXXX, a to personálním útvarem. Žalobce za svědkem přišel projednat možnost zaměstnání na této pozici. Svědek mu vysvětlil, jaké jsou požadavky na tuto pozici, že se jedná, kromě vysokoškolského vzdělání, o praxi v interním auditu a vysvětlil mu, jaká by byla konkrétní náplň jeho práce v této funkci. Žalobce ale nakonec na tuto funkci nenastoupil, protože podle vlastních slov žalobce neměl praxi v tomto směru a neměl ani odborné znalosti. V konkrétním případě vždy záleží na vedoucím pracovníkovi, zda bude souhlasit s přijetím pracovníka na takovéto místo, pokud nemá příslušné odborné znalosti nebo zkušenosti. Svědek má za to, že pokud by byl konfrontován se situací, že žalobce nesplňoval kvalifikační předpoklady, tak by s nástupem na toto místo jako vedoucí pracovník nesouhlasil. Je mu osobně se však tato situace nikdy nestala, ale v jiných případech je svědkovi známo, že pokud by k tomu došlo, pak by zaměstnavatel rozvázal pracovní poměr s příslušným zaměstnancem. Na tuto pozici nelze vzít absolventa, ale jsou k dispozici i místa v nižších platových třídách, na která lze přijmout absolventy, ovšem na jiný druh práce.

Výslechem svědkyně P. K. soud zjistil, že byla XXXXX žalobce v období od roku 2006 do roku 2010 na XXXXX. V roce XXXXX přišel pan ředitel K., ten byl v práci úspěšný, přijímal zahraniční delegace, jezdil na zahraniční cesty, účastnil se porad užšího vedení, byl pracovitým člověkem, proto se svědkyně divila, když se dozvěděla o jeho odvolání, které přišlo z nenadání. Nikdo oficiálně neřekl, jaký byl důvod odvolání, ale mělo to být z důvodu jeho trestního stíhání.

Ze smlouvy o výkonu veřejné služby má soud prokázáno, že žalobce tuto smlouvu uzavřel v roce XXXXX s Úřadem práce ČR, přičemž předmětem smlouvy je závazek vykonavatele (žalobce) vykonávat veřejnou službu a závazek úřadu práce stanovovat vykonavateli plán výkonu veřejné služby u subjektu, se kterými má uzavřenou smlouvu o organizaci a výkonu veřejné služby.

Z popisu pracovní činnosti metodika finančního auditu vyplývá rozsah činnosti na této pracovní pozici. Z potvrzení o jednotlivých kontaktech uchazeče o zaměstnání vyplývá, že žalobce byl uchazečem o zaměstnání a byly mu stanoveny kontakty na kontaktních místech veřejné správy. Z motivačních dopisů a korespondence žalobce se zaměstnavateli vyplývá, že žalobce se účastnil výběrových řízení, případně se do výběrových řízení hlásil, avšak nebyl úspěšný.

Z lékařské zprávy MUDr. Aleny Oplatkové ze dne 28. 11. 2012 má soud zjištěn zdravotní stav žalobce, který trpí XXXXX.

Ze zprávy o ambulantním vyšetření Mgr. Lucie Vochozkové z Ústřední vojenské nemocnice z 10. 12. 2012 vyplývá, že vyšetření psychologem bylo pacientovi doporučeno a navrženo lékařkou z imunologie, XXXXX.

XXXXX.

Z ostatních provedených důkazů nezjistil soud žádné pro věc právně významné skutečnosti.

Podle ust. § 1 zákona č. 82/1998 Sb. (dále jen „zákon“), stát odpovídá za podmínek zákonem stanovených za škodu způsobenou při výkonu státní moci. Podle ust. § 5 písm. a), b) zákona stát odpovídá za podmínek zákonem stanovených za škodu, která byla způsobena rozhodnutím, jež bylo vydáno v občanském soudním řízení, ve správním řízení, v řízení podle soudního řádu správního nebo v řízení trestním, a za škodu, která byla způsobena nesprávným úředním postupem. Podle ust. § 13 odst. 1 stát odpovídá za škodu způsobenou nesprávným úředním postupem. Nesprávným úředním postupem je také porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v zákonem stanovené lhůtě. Nestanoví-li zákon pro provedení úkonu nebo vydání rozhodnutí žádnou lhůtu, považuje se za nesprávný úřední postup rovněž porušení povinnosti učinit úkon nebo vydat rozhodnutí v přiměřené lhůtě. Podle ust. § 26 zákona, pokud není stanoveno jinak, řídí se právní vztahy upravené v zákoně občanským zákoníkem („o. z.“). Podle § 31a odst. 1 zákona platí, že bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu. Podle § 31a, odst. 2 zákona se zadostiučinění poskytne v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění se přihlédne k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo. Podle odst. 3 cit. ust. v případech, kdy nemajetková újma vznikla nesprávným úředním postupem podle § 13 odst. 1 věty druhé a třetí nebo § 22 odst. 1 věty druhé a třetí, přihlédne se při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění rovněž ke konkrétním okolnostem případu, zejména k a) celkové délce řízení, b) složitosti řízení, c) jednání poškozeného, kterým přispěl k průtahům v řízení, a k tomu, zda využil dostupných prostředků způsobilých odstranit průtahy v řízení, d) postupu orgánů veřejné moci během řízení a e) významu předmětu řízení pro poškozeného.

Podle ust. § 31 odst. 1, odst. 3 zákona, náhrada škody zahrnuje takové náklady řízení, které byly poškozeným účelně vynaloženy na zrušení nebo změnu nezákonného rozhodnutí a náklady zastoupení zahrnují účelně vynaložené hotové výdaje a odměnu za zastupování, přičemž výše této odměny se určuje podle ustanovení vyhlášky č. 177/1996 Sb.

Podle ust. § 11 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu,

(1) Mimosmluvní odměna náleží za každý z těchto úkonů právní služby:

- a) převzetí a příprava zastoupení nebo obhajoby na základě smlouvy o poskytnutí právních služeb,
- b) první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení nebo obhajoby, je-li klientovi zástupce nebo obhájce ustanoven soudem,
- c) další porada s klientem přesahující jednu hodinu,
- d) písemné podání soudu nebo jinému orgánu týkající se věci samé,

- e) účast při vyšetřovacích úkonech v přípravném řízení, a to každé započaté dvě hodiny,
- f) prostudování spisu při skončení vyšetřování, a to každé započaté dvě hodiny,
- g) účast při úkonu správního nebo jiného orgánu, účast na jednání před soudem nebo jiným orgánem, a to každé započaté dvě hodiny,
- h) sepsání právního rozboru věci,
- i) jednání s protistranou, a to každé dvě započaté hodiny,
- j) návrh na předběžné opatření, dojde-li k němu před zahájením řízení, odvolání proti rozhodnutí o předběžném opatření a vyjádření k nim,
- k) odvolání, dovolání, návrh na obnovu řízení, popřípadě stížnost proti rozhodnutí o návrhu na obnovu řízení a vyjádření k nim,
- l) podnět k podání stížnosti pro porušení zákona a vyjádření ke stížnosti pro porušení zákona,
- m) sepsání listiny o právním úkonu.

(2) Mimosmluvní odměna ve výši jedné poloviny náleží za každý z těchto úkonů právní služby:

- a) návrh na předběžné opatření, dojde-li k němu po zahájení řízení, návrh na zajištění důkazu nebo dědictví,
- b) návrh na opravu odůvodnění rozhodnutí, na odstranění následků zmeškání lhůty a na změnu rozhodnutí odsuzujícího k plnění v budoucnu splatných dávek nebo k plnění ve splátkách,
- c) odvolání proti rozhodnutí, pokud nejde o rozhodnutí ve věci samé, a vyjádření k takovému odvolání,
- d) návrhy a stížnosti ve věcech, ve kterých se rozhoduje ve veřejném zasedání, a vyjádření k nim, s výjimkou odvolání, návrhu na obnovu řízení a podnětu ke stížnosti pro porušení zákona,
- e) jde-li o výkon rozhodnutí, za první poradou s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení, za sepsání návrhu na zahájení řízení, vyjádření k návrhu, zastupování při jednání a sepsání odvolání proti rozhodnutí,
- f) účast při jednání, při kterém došlo pouze k vyhlášení rozhodnutí,
- g) účast při přípravě jednání (1 d).

(3) Za úkony právní služby neuvedené v odstavcích 1 a 2 náleží odměna jako za úkony, jimž jsou svou povahou a účelem nejbližší.

Dle doktríny i konstantní judikatury je nárok na náhradu škody způsobené zahájením trestního stíhání, které neskončilo pravomocným odsouzením, specifickým případem nároku na náhradu škody nezákonným rozhodnutím. Rozhodnutí o zproštění obžaloby je přitom rozhodnutím, které (byť nikoliv výslovně) „ruší“ účinky zahájeného trestního stíhání, činí rozhodnutí, jímž bylo trestní stíhání zahájeno, ve smyslu zákona „nezákonným“ a zakládá proto dle soudu nárok na náhradu škody (odškodnění nemajetkové újmy) v právním režimu zákona. Uvedené právo nemá pouze ten, kdo si obvinění zavínil sám a ten, kdo byl obžaloby zproštěn nebo proti němuž bylo trestní stíhání zastaveno jen proto, že není za spáchaný trestný čin trestně odpovědný nebo že mu byla udělena milost nebo že trestný čin byl amnestován. Se sdělením obvinění žalobci je proto třeba s ohledem na způsob skončení trestního stíhání žalobce nakládat v režimu zákona jako s nezákonným rozhodnutím.

Pokud jde o jednotlivé žalobní nároky, soud je ve světle učiněných skutkových zjištění posoudil následovně:

I. Náklady obhajoby.

Co se týče nákladů na obhajobu, tak mezi účastníky nebylo sporu o provedení jednotlivých úkonů právní služby, z nichž jednotlivé úkony byly posouzeny jako úkony právní služby ve smyslu advokátního tarifu tak, že do 31. 12. 2009, tedy do konce účinnosti zákona č. 140/1961 Sb., trestního zákona, bylo uskutečněno 19 úkonů právní služby v plné výši a 3 úkony právní služby v poloviční výši. Vzhledem k tomu, že podle trestního zákona byl žalobce ohrožen trestní sazbou s horní hranicí 12 let, odpovídala tarifní hodnotě dle § 10 odst. 3 advokátního tarifu částka 50.000, tedy 3.100,- Kč za úkon a 300,- Kč paušální náhrada hotových výdajů. Jednalo se o převzetí a přípravu obhajoby, 10 porad s klientem, 8 výsledků svědků, v poloviční výši pak úkony: návrh na zastavení trestního stíhání v září 2007, vyjádření s návrhem na předběžné projednání obžaloby v červnu 2008 a vyjádření ke stížnosti státního zástupce v srpnu 2009. Jako úkony právní služby nebyly uznány: žádost obviněného o vrácení cestovního pasu, seznámení se spisem a podnět nejvyššímu státnímu zástupci. Od 1. ledna 2010 žalobci hrozilo maximálně 10 let vězení ve smyslu nového trestního zákoníku (zákon č. 40/2009 Sb.), tudíž tarifní hodnotě 30.000 Kč odpovídá sazba 2.300 Kč za jeden úkon právní služby a 300,- Kč paušální náhrada hotových výdajů. Těchto úkonů uznaných jako úkony právní služby bylo 45, a to: 5 výsledků svědků, 18 porad s klientem, seznámení se spisem, vyjádření k obžalobě a 20 hlavních líčení, což odpovídá částce 224.040,- Kč. Jelikož žalovanou bylo plněno celkem 330.960,- Kč z téhož právního důvodu, je zřejmé, že žalovaná plnila o 106.920,- Kč více. V průběhu řízení žalovaná navrhla tuto částku započíst na eventuální vyšší nárok žalobce na zadostiučinění za nemajetkovou újmu. Žalobní požadavek na zaplacení odměny smluvní je zákonem výslovně vyloučen.

II. Ušlý výdělek.

Pokud jde o žalobní požadavek na náhradu ušlého výdělku, pak z provedeného dokazování je zřejmé, že zde absentuje příčinná souvislost mezi nezákonným rozhodnutím, tedy nezákonným trestním stíháním žalobce, a ušlým výdělkem, neboť v řízení bylo jednoznačně prokázáno výsledkem svědka J., že žalobce se rozhodl nepřijmout nabízenou pracovní pozici u XXXXX, výpověď mu nebyla dána z důvodu jeho trestního stíhání, ani z toho důvodu, že by nesplňoval kvalifikační předpoklady na nově nabídnuté místo. Skutečnost, že žalobce se necítil být způsobilý k výkonu nabídnuté práce, není následkem nezákonného trestního stíhání. Jakkoli z provedeného dokazování vyplývá, že žalobce poté, co opustil své dosavadní zaměstnání, již jiné pro něj vhodné zaměstnání nenašel, což je sice politováníhodné, nicméně nezakládá nárok na náhradu ušlého výdělku z důvodu nezákonně vedeného trestního stíhání, za situace, kdy nebylo prokázáno, že by právě nezákonné trestné stíhání bylo příčinou žalobcovy nezaměstnanosti.

II. Nezákonné rozhodnutí

Nejvyšší soud ve své judikatuře (kupř. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. 30Cdo 2813/2011) dovodil, že kritéria, která pravidelně mohou indikovat rozsah způsobené nemajetkové újmy, jsou v případech zahájení trestního stíhání, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozsudkem následující:

1) Povaha trestní věci – pod tímto kritériem se má na mysli závažnost trestného činu kladeného osobě poškozené za vinu, neboť ta zpravidla přímo úměrně zvyšuje

intenzitu, s jakou osoba poškozená konkrétní trestní řízení proti ní vedené negativně vnímá, to souvisí i s hrozbou trestního postihu (druhem a výší trestu a případného společenského odsouzení, jež se zrcadlí v charakteru veřejného zájmu chráněného trestními předpisy v konkrétním případě, tedy v těch veřejných hodnotách, které jsou chráněny konkrétní skutkovou podstatou obsaženou ve zvláštní části trestního zákoníku).

2) Délka trestního řízení. Toto kritérium zohledňuje zejména to, po jak dlouhou dobu zásah do osobnostních složek jednotlivce v důsledku proti němu vedenému trestnímu řízení trval.

3) Následky způsobené trestním řízením v osobnostní sféře poškozené osoby. Toto kritérium umožňuje zohlednění individuálních následků trestního stíhání v osobnostní sféře poškozené osoby, jež mohou být umocněny či zmírněny v důsledku objektivních skutečností daného případu a formulovaných pod body 1/ a 2/. Vedle toho je třeba podle § 31a odst. 2 zákona při stanovení formy a výše zadostiučinění přihlídnout k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo. Forma a případná výše zadostiučinění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti, tj. její přiznání je nad rámec konstatování porušení práva na místě pouze tehdy, jestliže by se z hlediska obecné slušnosti poškozenému satisfakce skutečně mělo dostat. Bude-li zjištěno, že se poškozený dopustil jednání, pro které byl následně trestně stíhán, nepovede to sice k závěru o tom, že si trestní stíhání zavinil, a tím pádem k absenci odpovědnosti státu za poškozenému trestním stíháním vzniklou újmu, ale půjde o důležitou okolnost pro stanovení formy a případně výše odškodnění.

V souzeném případě je soud toho názoru, že nezákonným rozhodnutím, kterým je dle konstantní judikatury usnesení o zahájení trestního stíhání v případě, že nedošlo k pravomocnému odsouzení obviněného, vznikla žalobci nemajetková újma. Každé trestní obvinění zasahuje do běžného života člověka citelným dojmem, zejména tehdy, jedná-li se o obvinění liché. V souzené věci se navíc jednalo o obvinění ze závažného trestného činu, který nejen na obviněného, ale i na jeho okolí musí působit silným dojmem. Žalobci sice za trestný čin podvodu dle § 250a odst. 1,5 tr. zák. hrozil teoreticky až dvanáctiletý trest odnětí svobody, avšak reálně se žalobce tak vysokého trestu nemusel obávat s ohledem na svou dosavadní bezúhonnost, o čemž jej musel jeho obhájce nepochybně uvědomit.

Provedeným dokazováním soud zjistil, že žalobce pociťoval újmu z trestního obvinění spočívající ve strachu z odsouzení, frustraci z nedůvodně vedeného trestního řízení, vykonstruovaného obvinění a komplotu na jeho osobu. Trestní stíhání zasáhlo do jeho osobnostní sféry formou XXXXX.

Z příslušného trestního spisu nevyplývá, že by trestní stíhání žalobce bylo zahájeno zjevně bezdůvodně, nicméně samotná skutečnost, že pro stejné jednání byl žalobce stíhán již v roce 1998, pouze v roce 2006 byl skutek jinak právně kvalifikován, musela u žalobce zesílit dojem spiknutí proti němu a pochybností o spravedlnosti, což soud hodnotí jako okolnost trestní stíhání provázející, která žalobcovu újmu zesilovala.

Délka řízení přesahovala šest let, což samo o sobě nic nevyovídá o nesprávném úředním postupu, nicméně soud vzal při stanovení formy a výše zadostiučinění tuto délku v úvahu, neboť žalobcem nebylo požadováno samostatně zadostiučinění za nepřiměřenou délku řízení.

Co se týče zadostiučinění za nemajetkovou újmu, která byla žalobci způsobena nezákonným rozhodnutím, pak z provedeného dokazování učinil soud ten závěr, že toto trestní stíhání žalobce citelně zasáhlo do jeho osobnostní sféry, XXXXX. Žalobce byl ohrožen vysokou trestní sazbou, do konce roku 2009 se jednalo o horní hranici trestní sazby 12 let s účinností nového trestního zákoníku pak o trestní sazbu s horní hranicí 10 let.

Dále soud hodnotil i poměrně dlouhou dobu trestního stíhání v délce přesahující 6 let, z kteréhožto důvodu žalovaná žalobce již odškodnila částkou 77.000,- Kč. Jakkoli soud není vázán závěry žalované o nepřiměřené délce tohoto trestního stíhání a tedy nesprávném úředním postupu, soudu vzal délku trestního stíhání jako kritérium, které má vliv na výši zadostiučinění za nemajetkovou újmu, aniž by délku trestního řízení hodnotil z pohledu její přiměřenosti.

Okolností, která provázela trestní stíhání, byla i skutečnost, že trestní stíhání bylo již jednou zahájeno pro tentýž skutek v roce 1998 a vědomí žalobce o tom, že je ohrožen vysokou trestní sazbou a je stíhán pro tento skutek, pro který s odstupem let bylo trestní stíhání znovu zahájeno (byť v popsaném jednání byl spatřován jiný trestný čin), muselo v žalobci vyvolat velmi negativní následky.

Další z okolností provázejících trestní stíhání byla XXXXX jeho případu XXXXX.

Ze shora popsaných důvodů soud uzavírá, že žalobci by se mělo dostat přiměřeného zadostiučinění v penězích, přičemž je třeba uvažovat o částce v řádu statisíců korun. Při přihlédnutí k jednotlivým shora uvedeným kritériím (závažnost trestného činu, délka trestního stíhání, dopad do osobnostní sféry a okolnosti, za nichž k nemajetkové újmě došlo), lze u každého z kritérií uvažovat o částce ve výši 100 000 Kč, tudíž přiměřenému zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou nezákonným trestním stíháním v daném případě odpovídá částka 400.000,- Kč. Jestliže žalovaná již plnila z důvodu nezákonného rozhodnutí žalobci na nemajetkové újmě 160.000,- Kč a z důvodu délky trestního stíhání 77.000,- Kč, pak se jedná o částku žalovanou plněnou dobrovolně ve výši 237.000,- Kč. Současně žalovaná započítala na tentýž nárok částku 106.920,- Kč, kterou žalobci plnila bez právního důvodu, zbývá tedy zaplatit částku 56.080,- Kč. V tomto rozsahu také bylo žalobě vyhověno, a to včetně úroků z prodlení jdoucích od 3. 5. 2013 do zaplacení. Jelikož žalovaná mohla dobrovolně plnit ještě 2. 5. 2013, pak je zřejmé, že do prodlení se mohla dostat teprve dne 3. 5. 2013, pročež soud musel žalobu v rozsahu žalobního požadavku na zaplacení úroků z prodlení za den 2. 5. 2013 zamítnout. Pokud jde o částku 9.730,- Kč na cestovním, pak žalovaná se do prodlení vůbec nedostala, a proto byla žaloba v rozsahu úroku z prodlení z této částky také zamítnuta.

O nákladech řízení bylo rozhodnuto dle ustanovení § 142 odst. 2 o. s. ř. s tím, že žalobce uplatnil celkem 3 nároky, v jednom byl co do základu úspěšný (zadostiučinění za nemajetkovou újmu), ve druhém nároku byl zcela neúspěšný (náhrada ušlého výdělku), ve třetím z nároků (náhrada škody spočívající ve výdajích za zastupování advokátem) byla žaloba podaná důvodně, ovšem pouze z části, jednalo se tedy jen o částečný úspěch žalobce. Z těchto důvodů pro vyrovnaný poměr úspěchu a neúspěchu v řízení bylo rozhodnuto tak, že žádnému z účastníků nebyla přiznána náhrada nákladů řízení.

Poučení: Odvolání proti tomuto rozsudku lze podat k Městskému soudu v Praze prostřednictvím Obvodního soudu pro Prahu 2 do patnácti dnů od jeho doručení.

V Praze dne 15. června 2015

JUDr. Petr Veleman, v. r.
soudce